

1 FORMÅL

Ved bygging av VA-anlegg skal saksbehandling foregå etter bestemmelsene i Plan- og bygningsloven /1/. For søknadspliktige bygge- og anleggsarbeider skal det søkes byggetillatelse og tillatelse skal gis av bygningsmyndighet i kommunen. Foretak som skal ha en ansvarsoppgave (søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende) ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak, må ha ansvarsrett som dekker arbeidsoppgaven som skal utføres. Dersom det stilles krav om uavhengig kontroll er det et krav at foretaket som kontrollerer ikke har utført arbeidet som kontrolleres eller på annen måte har økonomisk tilknytning som kan påvirke kontrollen.

Formålet med dette VA/Miljø-bladet er å vise hvilke hjemmelsgrunnlag som ligger til grunn i plan- og bygningsloven når et prosjekt er søknadspliktig samt hvordan vanlige VA anlegg kan behandles etter det samme lovverk.

2 BEGRENSNINGER

Det er kun vist til de punktene i loven, forskriftene, veilederne som vedrører normale VA-ledningsanlegg.

Det er ikke vist prosedyrer ved saksbehandling.

3 FUNKSJONSKRAV

VA- ledningsanlegg skal tilfredsstillende kravene som stilles i Plan- og bygningsloven m/tilhørende forskrifter. Kravene i Plan- og bygningsloven er samfunnets minstekrav. I tillegg skal VA- ledningsanlegg også tilfredsstillende annet lovverk og de krav tiltakshaver/ ledningseier selv stiller til anlegget. Annet lovverk kan være «forurensningsloven», «drikkevannsforskriften», «arbeidsmiljøloven» etc.

Kontrollen som utøves på vegne av tiltakshaver/ ledningseier mht. kvaliteten på utført arbeid, vil vanligvis være mer omfattende enn den kontrollen som utøves for å påse at reglene i Plan- og bygningsloven følges.

4 LØSNINGER

4.1 TILTAK SOM BEHANDLES ETTER SØKNAD

Det henvises til plan og bygningslovens § 20-1.

§ 20-1. Tiltak som krever søknad og tillatelse.

Følgende tiltak, på eller i grunnen, i vassdrag eller sjøområder, må ikke utføres uten at søknad, og eventuelt søknad om dispensasjon, på forhånd er sendt kommunen og den deretter har gitt tillatelse:

- a. Oppføring, tilbygging, påbygging, underbygging eller plassering av bygning, konstruksjon eller anlegg.
- b. Vesentlig endring eller vesentlig reparasjon av tiltak som nevnt under a.
- c. Fasadeendring.
- d. Varig eller tidsbestemt bruksendring, vesentlig utvidelse eller vesentlig endring av tidligere drift av tiltak som nevnt under bokstav a.
- e. Riving av tiltak som nevnt i bokstav a.
- f. Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner.
- g. Oppdeling eller sammenføring av bruksenheter i boliger samt annen ombygging som medfører fravikelse av bolig.
- h. Oppføring av innhegning mot veg.
- i. Plassering av skilt- og reklameinnretninger.
- j. Plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg.
- k. Vesentlig terrenginngrep.
- l. Anlegg av veg, parkeringsplass og landingsplass.
- m. Opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny festegrund for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller arealoverføring, jf. matrikkellova.

4.1.1 KOMMENTARER TIL § 20-1

Plan- og bygningsloven definerer ikke noen nedre grense for søknadspliktige arbeider/tiltak.

Tiltak som det ikke er mulig å planlegge eller saksbehandle, dvs. strakstiltak for reparasjon av skade, krever (selvsagt) ikke søknad.

Det anbefales at VA-avdelingen i kommunen drøfter med bygningsmyndighet i kommunen hvor nedre grense for søknadspliktige arbeider/tiltak settes. Dette for å sikre forutsigbarhet og likebehandling.

Ved å praktisere saksbehandling iht. Plan- og bygningslovens bestemmelser sikrer man at VA-anlegg prosjekteres, utføres og kontrolleres av kvalifiserte foretak.

4.2 VA-ANLEGG OG SØKNADSPLIKT

4.2.1 ETABLERING AV NYE VA-ANLEGG

Bygging av nye VA- anlegg (ledningsnett og behandlingsanlegg) må forstås slik at de krever tillatelse med hjemmel i § 20-1. a). Dette gjelder både hovedledningsanlegg og stikkledninger.

4.2.2 REHABILITERING AV VA-LEDNINGSNETT

Rehabilitering av hovedledninger ved hjelp av tradisjonell anleggsteknikk ved bruk av grøfter og legging av nye rør

Rehabilitering av ledningsnett når arbeidet utføres ved oppgraving av grøfter og legging av nye rør vil være søknadspliktig med hjemmel i § 20-1. a) og b).

Rehabilitering av hovedledninger med grøftefrie metoder

Rehabilitering av ledningsnett hvor arbeidet utføres med en No-Dig metode vil i de aller fleste tilfelle kunne betraktes som ikke søknadspliktig i tråd med plan- og bygningsloven, dvs. untatt fra søknadsplikten jmf. § 20-5.

Rehabilitering av stikkledning

Rehabilitering av stikkledning vil kunne være gjenstand for vurdering. Dersom en stikkledning- en rehabiliteres og det ikke skjer endringer mht. dimensjoner eller trase for stikkledningen, vil mange kommuner ikke betrakte dette som et søknadspliktig tiltak, men som et meldepliktig tiltak. Dette vil gjelde både ved tradisjonell utførelse, med opparbeidelse av grøft og legging av nye rør, og som renovering med grøftefrie metoder, som f.eks. etablering av strømpeforing.

Reparasjon av VA-ledningsnett

Reparasjon av VA-ledningsnett, f.eks punktrepasasjon i forbindelse med akutte hendelser vil ikke være søknadspliktig iht. plan- og bygningsloven, jmf. byggesaksforskriftens §4-1 punkt e. 9.

4.3 TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE, OG SOM KAN FORESTÅS AV TILTAKSHAVER

§ 20-4 i Plan- og bygningsloven gir anledning for tiltakshaver til selv å ivareta søknadsplikten uten å la seg bistå av fagkyndige foretak med ansvarsrett.

Følgende tiltak er søknadspliktige, men hvor søknad kan forestås av tiltakshaver:

- Mindre tiltak på bebygd eiendom.
- Alminnelige driftsbygninger i landbruket.

- Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav j og som ikke skal plasseres for lengre tidsrom enn 2 år.
- Opprettelse av grunneiendom mv. som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m.
- Andre mindre tiltak som etter kommunens skjønn kan forestås av tiltakshaver.

Siden tiltaket er søknadspliktig vil reglene om saksbehandling i § 21 gjelde. Tiltakshaver må derfor søke om tillatelse, varsle naboer og sende inn nødvendig dokumentasjon før kommunen gir tillatelse. Tiltakshaver kan la andre utføre disse oppgavene, men innehar selv ansvaret.

4.3.1 KOMMENTARER TIL 4.3

Kommunen må, som hovedledningseier, kreve å få informasjon om tiltak på ledningsnettet og må stille krav til utførelse.

Dette kan gjelde tiltak som tilknytning, reparasjoner, rehabilitering etc. Disse arbeidene bør utføres av godkjente foretak hvor utførende personell har ADK 1-kompetanse.

4.4 TILTAK SOM IKKE KREVER SØKNAD OG TILLATELSE

§ 20-5 i plan og bygningsloven lister opp følgende tiltak som ikke er søknadspliktige dersom disse er i samsvar med plan:

- Mindre frittliggende bygning som oppføres på bebygd eiendom, og som ikke kan brukes til beboelse.
- Frittliggende bygning som er større enn bygninger som nevnt i bokstav a, som oppføres på bebygd eiendom, og som verken skal brukes til beboelse eller annet varig opphold, og som ikke underbygges med kjeller.
- Mindre frittliggende byggverk knyttet til drift av jordbruks-, skogbruks- og reindriftsområder.
- Mindre tiltak i eksisterende byggverk.
- Mindre tiltak utendørs.
- Fasadeendring som ikke fører til at bygningens karakter endres, samt tilbakeføring av fasade til tidligere dokumentert utførelse.
- Andre mindre tiltak som kommunen finner grunn til å frita fra søknadsplikten.

Punkt g) kan eventuelt benyttes på mindre tiltak relatert til VA.

Har kommunen i tillegg innført normen «Standard abonnementsvilkår for vann og avløp» som lokal forskrift vil denne stille krav til søknad og saksbehandling og spesielt vil punkt 1.3 i administrative bestemmelser stille krav til utførende foretak.

Eksempler på tiltak som kan defineres under punkt g) er stikkledninger og NoDig renoveringer der få personer blir berørt av tiltaket og hvor gjennomføring av tiltaket ikke fører til noen vesentlig fysiske forandringer.

<i>Henvisninger:</i>		<i>Utarbeidet:</i>	<i>sept 1998</i>	<i>Norsk Rørsenter AS</i>
<i>/1/</i>	<i>Plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 med endringer, sist ved lov av 21. juni 2017</i>	<i>Revidert:</i>	<i>august 2011 juli 2017</i>	<i>Norsk Rørsenter AS Norsk Rørsenter AS</i>
<i>/2/</i>	<i>Forskrift om byggesak (SAK10) av 26. mars 2010, sist endret 24. juni 2017</i>	<i>/3/</i>	<i>Andre VA/Miljø-blad: Nr 38, Godkjenningssområder (VA-anlegg) etter Plan- og bygningslov</i>	